

Tað má vera okkurt serligt við at hava verið og vera danskur ríkisumboðsmaður í Føroyum. Vit hava nevniliga spurt tveir fyrrverandi ríkisumboðsmenn og tann núverandi um, hvat teir halda úrslitið verður av dystinum í Ítróttarparkin. Tveir teirra siga 3–0 til Danmark og ein 4–1

Niels Bentsen, fyrrv. ríkisumboðsmaður, skrivar:

3–0 til Færøerne og hvad nyt ellers?

For den der de sidste 10 år har fulgt med i, hvad dansk presse, fjernsyn og radio har skrevet og fortalt om Færøerne, har den allersidste tid givet en forunderlig oplevelse.

Pludselig er Færøerne forsidestof, og aviserne har lange artikler med beretninger om hidtil uden for Færøerne hidtil totalt ukendte fodboldspillere.

Ja, jeg vil vove den påstand, at siden den herostratisk berømte Klaksvig-strid for ca. 40 år siden – hvor et dansk politikontingent blev sendt til Færøerne med et krigsskib for at bringe ophidsede gemytter til ro efter afskedigelsen af en dansk læge – har Færøerne ikke fået så megen omtale, hverken i dansk presse eller i verdenspressen.

Da omtalen denne gang heldigvis har en lykkelig baggrund, kan det nok give anledning til nogle vurderinger af forholdet mellem Danmark og Færøerne rent nyhedsmæssigt. Eller rettere sagt hvad er det for oplysninger vi i Danmark får fra og om Færøerne. For på Færøerne er man meget velorienteret om danske forhold gennem danske aviser, radioen og fjernsynet.

Det er her mit indtryk, at det er meget sparsomt hvad vi i dansk presse ser af nyheder om Færøerne.

Jo, nogle aviser har da med mellemrum artikler om Færøerne som turisobjekt – om fuglelivet, den barske natur, kædedansen og de begrænsede muligheder for køb af spiritus. Den årlige rapport fra Statsministeriets rådgivende udvalg om den (dårlige) færøske økonomi ses da også refereret ganske enkelte steder, ligesom dronningebesøget hver 6. år også kan finde plads i aviser og TV.

Men hvad der mere i det daglige foregår på Færøerne leder man forgæves efter. Om politiske kriser, om lagtingets behandling af vigtig lovgivning – som f.eks. finansloven – om forhandlingerne efter

valg om dannelse af nyt landsstyre, om den færøske EF-debat og de pågående forhandlinger om en frihandelsordning, om de sociale forhold, om det færøske kulturliv – alt det hører man ikke noget om i Danmark. Som et kuriosum kan jeg nævne, at der var et år hvor en hovedstadsavis kun én gang nævnte Færøerne på sin forside – og det var en notits om at et får havde spist det kommunale juletræ i Klaksvig.

Selv om man skal være meget tilbageholdende med at sammenligne forholdene på Færøerne og Grønland, er en sådan sammenligning alligevel oplysende når det gælder nyhedsdækningen.

Fra Grønland fortælles hyppigt om samfundsforhold og aktuelle begivenheder, ikke mindst fra det politiske liv. Den grønlandske landsstyreformand er et kendt ansigt fra aviser og TV. (Derimod ved de allerfærreste danskere hvem den færøske førsteminister – lagmanden – er).

Hvad skyldes nu dette, at Grønland rent presse-mæssigt er så interessant og Færøerne det modsatte – indtil 12. september 1990 hvor et færøsk fodboldlandshold vinder en sejr over Østrig på svensk grund.

For det første må det nok konstateres, at færingerne selv ikke har været særligt interesseret i nogen omtale uden for øerne. Man har hyldet princippet om at intet nyt er godt nyt. I modsætning til Grønland har det færøske landsstyre således ikke journalister ansat til at forsyne omverdenen med nyheder og materiale om Færøerne.

Hertil kommer yderligere en afgørende forskel i forhold til Grønland. En forskel som jeg blev opmærksom på i en snak med nogle danske journalister på besøg på Færøerne.

Journalisterne gav udtryk for, at det for dem

som bosiddende i Danmark var så godt som umuligt at komme på sporet af færøske begivenheder. Dette skyldes, at alle nyhederne udelukkende præsenteres på færøsk sprog, som er utilgængeligt for en dansker, der ikke har boet deroppe. Medens der således dagligt er nyheder fra Grønland i særudsendelser i Danmarks Radio, og således at nyhederne først fortælles på grønlandsk og derefter på dansk, så er de tilsvarende nyhedsudsendelser fra Færøerne udelukkende på færøsk – og de indledes dag og nat altid med »gode landsmænd«. De er altså udelukkende rettet til færinger i Danmark. Iøvrigt er udsendelserne heller ikke nævnt i radioprogrammerne, men for interesserede kan oplyses, at de kommer hver tirsdag og fredag kl. 18.10 over Kalundborg mellemølge – hvis nogen gerne vil prøve om de kan forstå færøsk.

Det nytter heller ikke noget for en dansk journalist at se de færøske aviser. For alle de færøske nyheder er skrevet på færøsk og har ikke som de grønlandske aviser danske gengivelser.

Besøger man så som dansk journalist Færøerne, er det ikke meget lettere. Man kan selvfølgelig tale med folk – alle taler dansk –, men nyhederne i den færøske radio er udelukkende på færøsk, og har ikke som i Grønland danske gengivelser et par gange om dagen.

Men den kamp færingerne har ført de sidste 100 år for at bevare deres sprog, og set på baggrund af at dansk gennem århundreder var det tvungne kirke- og skolesprog deroppe, er det fuldt forståeligt, at man på alle måder værner om sit sprog. Men det er altså også hovedårsagen til, at vi i Danmark i det daglige hører så lidt fra Færøerne sammenlignet med Grønland.

Desværre er det min erfaring, at dette har medført at mange danskere er meget uvidende om Færøerne og i mangel af viden er tilbøjelige til at overføre deres »grønlandsviden« til Færøerne, selv om forholdene her er lige så forskellige som mellem Grønland og Danmark.

Den katastrofale økonomiske situation, som Færøerne for tiden er i som følge af svigtende fiskeri og for store uproduktive investeringer i fiskerflåden og i infrastrukturen kan give anledning til at Færøerne fremover i højere grad sætter på turisme og et mere differentieret erhvervsliv finansieret ved udenlandske investeringer. Men sådanne tiltag forudsætter at man mere i det daglige uden for Færøerne bliver gjort opmærksomme på øernes eksistens og livet deroppe. For øerne har meget at byde på.

Her er der imidlertid ikke tvivl om, at den færøske fodboldtriumf i Landskrona kan blive guld værd for Færøerne. Når begivenheden giver selv »The Times« anledning til en leder, er der virkelig noget at bygge på.

Jeg håber virkelig at man på Færøerne benytter denne lejlighed til en organiseret form for P.R. for landet, dets natur og kultur, og salget af dets produkter – først og fremmest fisken fra »verdens reneeste hav«. Men jeg håber også at dansk presse generelt får mere interesse for denne del af det danske rige og til trods for vanskelighederne med at skaffe nyheder deroppe fra fortæller os noget mere i det daglige om hvad der rør sig på Færøerne – også når resultatet af en fodboldkamp måske en dag ikke er slet så flatterende for Færøerne.

Niels Bentsen

Niels Bentsen, fyrrv. ríkisumboðsmaður:

Festdagur í Parkini

3–0 til Danmark

– Hetta verður ein spennandi dystur, og eg gleði meg nógv at uppliva hann. Tað fer uttan iva at vera sannur veitslurómur í ítróttarparkin – ein fólkafest. Tað fróddi meg at siggja Føroyar vinna á Eysturriki.

Men dysturin móti Danmark verður ein torførari uppgáva fyri føroyingar. Tit mugu rokna við, at donsku spælarnir eru fyrirrekaðir, men eg ivist onga løtu í, at føroyingar fara at stríðast til tað síðsta. Og tað verður eisini neyðugt, ti við tí álpsliði, sum danir hava sett at spæla í ítróttarparkin tann 10. okt., so fer sera stórt trýst at verða lagt á føroysku verjuna.

Men eg gjørdist so bilsin av úrslitinum í Landskrona, at eg rokni við, at føroyingar

fara at fáa eitt avgjørt heiðurligt úrslit móti danska liðnum. Og 3-0 til Danmark er vissuliga eitt gott úrslit fyri Føroyar.

Leif Groth, fyrrv. ríkisumboðsmaður:

Neyvan endurtøka av Eysturriki

4–1 til Danmark

– Eg rokni so ikki við, at føroyingar endurtaka tað frálika úrslitið móti Eysturriki. Men eg skal viðganga, at eg havi stórt sympati fyri føroyingum. Tit vistu gott verjuspæl og høvdu ein goðan málmann móti Eysturriki, og tað er ein av orsøkunum til, at eg haldi, at danski sigurin ikki verður stórur.

Bent Klinte, ríkisumboðsmaður:

Føroyingar fáa heiðurligt úrslit

3–0 til Danmark

– Tað hevði verið stuttligt, um føroyingar vunnu, men eg trúgvi ikki teir gera tað. Eg giti tað endar við 3–0 til Danmark. Hetta haldi eg er eitt heiðurligt úrslit fyri Føroyar.

Tað var annars gott, at Føroyar fingi so góða byrjan í hesi kappingini móti Eysturriki.

